

Πρόλογος

Ο Στέφανος Σταύρου ευθύς εξ αρχής ξεκαθαρίζει τα όρια της συγγραφικής προσπάθειας του γράφοντας πως : « βλέψεις για τεχνοκρατική—επιστημονική παράθεση δεν υπάρχουν». Νομικός ο ίδιος, πολύ καλός χειριστής της ελληνικής γλώσσας, εξιστορεί με μια χαλαρή και αβίαστη ροή του λόγου τις ρίζες και την πορεία τριών οικογενειών. Του πατέρα του, της μητέρας του και του νονού του. Των οικογενειών Σταύρου, Βαφειάδη και Κονιόρδου, αντίστοιχα.

Το βιβλίο είναι ένα διαρκές ταξίδι στον χρόνο. Από τα Σφακιά στην Τεργέστη, στην Ουγγαρία του Μπέλα Κουν, μετά στην Κωνσταντινούπολη και η κατάληξη του οδοιπορικού των τριών οικογενειών είναι η γενέθλια πόλη του συγγραφέα, η Θεσσαλονίκη. Εδώ συναντιούνται ο πατέρας του η μητέρα του και ο νονός του.

Μέσα από την διαδρομή των τριών οικογενειών έχουμε και το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αυτές κινήθηκαν. Με τρόπο ευσύνοπτο και λιτό ο αναγνώστης μαθαίνει για τα σημαντικά ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν από τον 18ο αιώνα ως το τέλος της ταραγμένης δεκαετίας του 1940, τα οποία όπως ήταν φυσικό επηρέασαν δραματικά την ζωή των πρωταγωνιστών του βιβλίου.

Ο συγγραφέας, ένα σημαντικό μέρος του έργου του το έχει αφιερωμένο στην τραγική τύχη της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης. Με γραφή που κινείται μεταξύ της ιστορικής αφήγησης και της μυθιστορηματικής πλοκής καταγράφει γεγονότα στα οποία ήταν πρωταγωνιστές μέλη της οικογένειάς του, που με κίνδυνο της ζωής τους, έσωσαν εβραϊκές οικογένειες. Ίσως η πιο κορυφαία, μέσα στην τραγικότητα της, σκηνή είναι όταν μια ηλικιωμένη Εβραία που απέδρασε από την Θεσσαλονίκη στην Αθήνα, μόλις έφυγαν οι κατακτητές τον Οκτώβριο του 1944, ζητωκραυγάζοντας, είπε στους έκπληκτους γείτονες της : «Δεν είμαι μουγκή. Εβραία είμαι». Τι είχε συμβεί; Λόγω της σεφραδίτικης προφοράς της υποδύονταν, επί πολύ καιρό, την μουγκή για να μην κινήσει τις υποψίες τους.

Ο πατέρας του Στέφανου Σταύρου, ο Τζώρτζης, ήταν μια κλασική, αστική φυσιογνωμία του κέντρου της Θεσσαλονίκης. Τον θυμάμαι πάντα άψογα ντυμένο να περπατά στους κεντρικούς δρόμους της πόλης με εκείνο το ελαφρύ, ιδιαίτερο περπάτημα του. Από το βιβλίο πληροφορήθηκα πως αυτό ήταν ένα «ενθύμιο» της τελευταίας περιόδου του εμφυλίου πολέμου, όταν ο Τζώρτζης πολεμούσε

στο μέτωπο, με τον Εθνικό Στρατό, ως ανθυπολοχαγός. Εκεί τραυματίστηκε σοβαρά στο πόδι, που λίγο έλειψε να το χάσει.

Το ανά χείρας βιβλίο είναι πρωτίστως μια οφειλή του συγγραφέα προς την οικογένειά του. Συγχρόνως, διαθέτει πλούσιο πραγματολογικό υλικό για τους φιλόστορες, σημαντικό για να κατανοήσουμε τις ανθρώπινες σχέσεις στα δύσκολα χρόνια και πώς η τύχη διαμόρφωσε τελικά τις ζωές τους. Θετικά ή αρνητικά. Το βιβλίο είναι και μια οφειλή στην αστική Θεσσαλονίκη που δεν λύγισε μπροστά στις τόσες αντιξοότητες που βρέθηκαν στον δρόμο της. Αντέδρασε και τις ξεπέρασε μέσα από μια διαρκή δημιουργία.

Καλό θα ήταν η συγγραφική προσπάθεια του Στέφανου Σταύρου να αποτελέσει το παράδειγμα που θα ακολουθήσουν και άλλοι Θεσσαλονικείς οι οποίοι έχουν πολλές μαρτυρίες να καταθέσουν για την διαδρομές των οικογενειών τους. Διαδρομές που συνέβαλαν στην διαμόρφωση της ιστορικής φυσιογνωμίας αυτής της πόλης.

Σάκης Μουμτζής